זון אויפגאנג — 4.38
זון אונטערגאנג — 9.30

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
קלאר און וואַרים

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

פרייטאג כב׳ תמוז, תר״ץ.

דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

Published daily except Saturday and Sunday.

Vol. 20, No. 143. Winnipeg, Fri. July 18, 1930.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

רומענישע רעגירונג אנטשלאסן אונ־טערדריקן אנטיסעמיטן באוועגונג

(ספּעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

רומענישער מיניסטער ארעס־טירט אנטיסעמיטישע אני־טאטאָרס

ווין, יולי 18 (איטא). — דער מי־ניסטער פון אינערן האט ניט געוואלט אויפגעמען פאר אן אודיענץ די אנטי־סעמיטישע אגיטאטאָרס — דאניילא און טאטו און האט באפוילן מען זאל זיי ביידע ארעסטירן — לויט אן אפיציעלן באריכט פון בוקארעסט.

רומענישער מיניסטער לייקנט אנטיסעמיטישע אטאקעס אין בוקאָווינע

קישינעוו, יולי 18 (איטא). — די היי־נע קהילה האט צוגעשיקט א פּראטעסט טעלעגראמע צו קעניג קארל, צו פּרע־מיער מאניו און צום מיניסטער פון אי־נערן, וואדיא וואוועה, בנוגע די אנטי־סעמיטישע אנפאלן אין בוקאָווינע. דער מיניסטער פון אינערן לייקנט אָפּ קא־טעגאריש די באריכטן אין דער רומענ־שער פּרעסע, אז אזעלכע אנפאלן זיינען פאַרגעקומען אין דרום בוקאָווינע, וועלכע ער דערקלערט ווי דורכאויס אויסגעטראַכ־טע פאנטאזיעס. ער האט קאנפיסקירט די טשערנאָוויצער צייטונג "מאָרגענבלאט" אויפ׳ן גרונד אז די באריכטן וואס זי האט פאַרעפנטלעכט וועגן אנפאלן אין סאלקא זיינען געווען פאלשע.

נייע אנטיסעמיטישע אויסברן־כען אין בעסאראביע

ווין, יולי 18 (איטא). — אין בעסאַ־ראביע האבן זיך אויף אנגעהויבן אנטי־סעמיטישע אגיטאציעס צווישן די פּויע־רים, וועלכע ווערן אויפגערייצט קעגן דער אידישער באפעלקערונג אין אידישע באנקירן, אויפ׳ן גרונד אז זיי האבן פאר־אורזאכט די קאטאסטראפאל נידערקיג פרייזן פאר הייזיאר׳ן וויץ. די רומע־נישע פּרעסע ניט צו אז די שווערע אנרי־קוילטערעע לאגע שאפט מעגלעכקייטן פאר פּויערישע אומרוהן.

אועלכע אומרוהן ווערן באריכטעט פון טעגינא, זימיסליא, וואו די זשאנדארן האבן ארעסטירט א גלח, א לערער און 3 סטודענטן — וואס באווייזן אז די רע־גירונג איז אנטשלאסן צו אונטערדריקן דעם אנטיסעמיטישן אויפשטאנד צווישן די פּויערים.

—(::)—

ליבאוויטשער רבי פאָרט צוריק אָפּ קיין איראָפּע

ניו־יאָרק, יולי 17 (איטא).— דער לו־באוויטשער רבי, הרב יוסף יצחק שניאור־סאן, פאָרט אָפּ היינט אוונט פון אמעריקע, וואו ער האט פאַרבראַכט די לעצטע צען חדשים, אין דער באַגלייטונג פון זיין איי־דעם, הרב שמריה גור־אריה. דער ליבאווי־טשער פאָרט צוריק קיין אייראָפּע מיט דער שיף "ברעמען", ווי די "איטא" דער־ווייסט זיך אבער, וועט דער ליבאוויטשער רבי אין איינציקע חדשים ארום צוריקקו־מען קיין אמעריקע, כדי זיך צו באזעצן פערמאנענט.

אין א דערקלערונג וואס דער ליבאווי־טשער רבי האט אויסגעגעבן צו דער "אי־טא" האט ער זיך אויסגעדריקט צייער אָפּ־טימיסטיש וועגן דער צוקונפט פון אידיש־קייט אין דעם לאנד, און ספּעציעל וועגן דעם נייעם אידישן דור. דעם ליבאוו־טשער׳ס אייזעדעם, הרב שמריה גור אריה, וועלכער א״ז דער הויפּט בעל יזעיץ פון דעם רבי׳ן האט פאר זיין אפּפאר דערקלערט, אז דער הויפּט צוועק פון דעם לעצטן באַ־זוך פון ליבאוויטשער אין אמעריקע איז געווען צו שאפן פּאנאנציעלע מיטלען פאר די רוסישע אידן. „אבער ליידער איז אונז דאס ניט געלונגען. צוליב דעם וואס מיר האבן איינגעזעען, אז אזא ארבעט קאן ניט אנגעפירט ווערן פון אינדיווידועלע פּערזאָ־נען, נאר פון א כלל. עס איז איבעריק צו זאגן, אז ווען עס זאלן געשאפן ווערן פּי־נאנציעלע שטן צע, דאן וואלט דער שיק־זאל פון אונזערע ברידער אין רוסלאנד פאר אן אויסערגעוויינלעכן מזל״.

די דערקלערונג, וואס דער ליבאווי־טשער רבי האט פאַרעפנטלאכט דורך דער „א טא" לייענט זיך ווי פאלגט:

"זיינענדיק איינציקע מאנאטן אין אמע־ריקע, און האבנדיק בעזוה״י די מעגלאכ־קייט, דורך דער אלגעמיינער גוטער אויפ־נאמע פון אחי ורעי כבוד האדמורי״ם והיראה שליט״א איז דער ארטראדאק־סישער יוגנט, ווי אויך פון געוויסע ארגא־ניזאציעס פון מוסדות תורה, צוקוקן זיך צו דעם לעבן פון אידן אין אמעריקע. איז אין פאראייניגטע צייטן און פאראייניגטע ערטער ארויסגעזאגט געווארן מיין פרייד פון דעם אלגעמיינעם צושטאנד פון יהדות אין אמעריקע און איבערהויפּט מיין השק־פה פון דעם עתיד פון יהדות אין דעם לאנד, אז עס איז ב״ה פאראן גענוג מאטע־ריאל פון וואס צו בויען דעם בית ישראל אין אמעריקע. עס זיינען אויך פאראן די גרויסע פּערזענלעכקייטן, וועלכע קאנען זיין די פירער אין די בויער פון בית ישראל אין אמעריקע, און איך האָפ, אז געוויס וועט ווערן התאחדות כל הכחות הטובים אויף צו ברייננען דאס אין לעבן, וואס דאס איז דער ציל פון אלעמען.

עס וועט מיך זייער "פרייען צו איבער־נעבן אן אנגעגעמען גרוס פון דעם עצ־שטאנד פון אידישקייט אין אמעריקע, צו געווען צו שאפן פּ׳נאנציעלע מיטלען פאר די רוסישע אידן. „אבער ליידער איז אונז דאס ניט געלונגען. צוליב דעם וואס מיר האבן איינגעזעען, אז אזא ארבעט קאן ניט אנגעפירט ווערן פון אינדיווידועלע פּערזאָ־נען, נאר פון א כלל. עס איז איבעריק צו זאגן, אז ווען עס זאלן געשאפן ווערן פּי־נאנציעלע שטן צע, דאן וואלט דער שיק־זאל פון אונזערע ברידער אין רוסלאנד פאר אן אויסערגעוויינלעכן מזל״.

די דערקלערונג, וואס דער ליבאווי־טשער רבי האט פאַרעפנטלאכט דורך דער „א טא" לייענט זיך ווי פאלגט:

"זיינענדיק איינציקע מאנאטן אין אמע־ריקע, און האבנדיק בעזוה״י די מעגלאכ־קייט, דורך דער אלגעמיינער גוטער אויפ־נאמע פון אחי ורעי כבוד האדמורי״ם שליט״א, הרבנים הגאונים עמודי התורה והיראה שליט״א איז דער ארטראדאק־סישער יוגנט, ווי אויך פון געוויסע ארגא־ניזאציעס פון מוסדות תורה, צוקוקן זיך צו דעם לעבן פון אידן אין אמעריקע. איז אין פאראייניגטע צייטן און פאראייניגטע ערטער ארויסגעזאגט געווארן מיין פרייד פון דעם אלגעמיינעם צושטאנד פון יהדות אין אמעריקע און איבערהויפּט מיין השק־פה פון דעם עתיד פון יהדות אין דעם לאנד, אז עס איז ב״ה פאראן גענוג מאטע־ריאל פון וואס צו בויען דעם בית ישראל אין אמעריקע. עס זיינען אויך פאראן די גרויסע פּערזענלעכקייטן, וועלכע קאנען זיין די פיר